

фірм, які робили акцент на вимірі, контролі, ефективності та відповідальності. Знов і знов виникає запитання, яка з форм конкурентних стратегій є більш спроможною і більш успішною? Що є джерелом стійких конкурентних переваг?

У зв'язку із загостренням міжнародної конкуренції, призупиненням бурхливого розвитку Японії, появою кризових елементів у економіці країн південно-східної Азії, принциповими зрушеннями в міжнародних економічних і політичних відносинах, які обумовлені закінченням холодної війни, пробудженням Східної Європи, наближенням Китаю до світових лідерів усе більше уваги вчених та практиків-стратегів приділяється мульти- та транснаціональним корпораціям, технологічним інноваціям, корпоративним спільним підприємствам, постійній реструктуризації та іншим актуальним питанням сьогодення.

Усі ці зміни, які мали місце в другій половині ХХ сторіччя, вносили суттєві корективи та обумовлювали направленість питань стратегії підприємств, що, у свою чергу, впливало на формування теоретичних підвалин та методології стратегії як наукової галузі. Варто підкреслити, що відбувався і зворотний вплив теоретичних досліджень і їх результатів на практику стратегічного менеджменту. І сьогодні теорія стратегії орієнтована насамперед на розробку практичних рекомендацій і має інтеграційний характер, оскільки намагається у своїх побудовах і висновках якомога повніше охопити взаємозалежності та зв'язки практичних проблем.

Список використаної літератури

1. Аакер Д. А. Стратегия управления портфелем брендов / Аакер Д. А. ; [пер. с англ. Т. В. Виноградовой]. – Москва : Эксмо, 2008. – 320 с.
2. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление / Девид Аакер ; [пер. с англ. под ред. Ю. Н. Коптуревского]. – СПб : Питер, 2002. – 544 с.
3. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / Игорь Ансофф ; [пер. с англ. С. Жильцов при содействии Э. Дж. Макдоннелл]. – СПб. : Питер, 1999. – 416 с.
4. Бурденюк Т. Г. Теоретичні аспекти стратегічного аналізу / Т. Г. Бурденюк // Культура народів Причорномор'я. Научний журнал. – № 102. – 2007. – С. 60–64.
5. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку : монографія / Наливайко А. П. – К. : КНЕУ, 2001. – 227 с.
6. Портер М. Конкуренція : учеб. пособие / Майкл Портер ; [пер. с англ.]. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2000. – 495 с.

Грицишин І.В.

магістр

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ефективність використання бюджетних коштів набуває особливого значення при обмеженості державних ресурсів, тому вивчення фінансового забезпечення бюджетних установ є актуальним і потребує детального вивчення.

Бюджетні установи в Україні є самостійними статутними господарюючими суб'єктами, які мають права юридичної особи та здійснюють діяльність, передбачену статутними

документами, мають самостійний баланс, розрахункові рахунки в установах банків, реєстраційні рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Крім того, їм надано можливість проводити операції підприємницького характеру за окремим кошторисом. Під очікувані надходження фінансових ресурсів від підприємницької діяльності освітні заклади планують витрати, які пов'язані з її здійсненням [3].

Метою діяльності бюджетних установ, на відмінну від підприємств, є виконання покладених на них органами державної та місцевої влади функцій, а не отримання прибутку на основі комерційного розрахунку. Також доцільно зауважити, що природа бюджетних установ відмінна від інших неприбуткових організацій: поява бюджетних установ зумовлена нормативними актами публічної влади і підкріплена бюджетним фінансовим забезпеченням, в той час як інші неприбуткові організації виникають і діють на підставі доброї волі приватних (недержавних) осіб [6].

Україна належить до країн зі змішаною системою фінансового забезпечення освітніх закладів. Світовий досвід свідчить, що це найбільш продуктивна система, якщо дотримуватись єдиних освітніх вимог під контролем держави.

Зважаючи на визначення бюджетних установ, діяльність та фінансовий стан закладів освіти значною мірою залежить від бюджетної політики країни та обсягу асигнувань, виділених із Державного бюджету або місцевого бюджету. Основою для виділення бюджетних коштів для навчальних закладів є державне замовлення на підготовку кадрів. Відповідно до нього МОН України виділяє вищим та професійно-технічним закладам щомісячно бюджетні ресурси, які використовуються навчальним закладом на принципах: методичної єдності внутрішніх фінансових систем; розподілу бюджетних повноважень за рівнями керівництва; повноти обліку доходів та витрат; гласності [5].

Програмно-цільовий метод (ПЦМ) у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

Програмно-цільовий метод передбачає складання і виконання бюджету в розрізі бюджетних програм – сукупності заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.

Використання програмно-цільового методу при складанні бюджетів навчальних закладів передбачає фінансове забезпечення програм, а не адміністративних одиниць та штатних посад. Його основними компонентами є попередній розрахунок доходів і видатків, середньострокове та стратегічне планування доходів і видатків, довгострокове планування капітальних інвестицій, розгляд, оцінка, аналіз та моніторинг виконання бюджету, прозорість і участь громадськості у бюджетному процесі та стратегічне планування.

Ефективність програмно-цільового методу для бюджетів навчальних закладів забезпечується можливістю більш продуктивного використання обмежених фінансових ресурсів та підвищення рівня відповідальності керівників за правильність вибору першочергових та найважливіших програм при обмежених фінансових ресурсах.

Таким чином, заклади освіти змушені вести активну роботу за виділення їм фінансових ресурсів державою та постійно знаходити альтернативні джерела фінансового забезпечення на основі ведення господарської діяльності, надання додаткових послуг освітнього та іншого характеру.

Крім того, особливу увагу необхідно звернути на ефективність фінансового забезпечення тих чи інших програм. Для цього необхідно детальніше вивчити перелік результативних показників освітніх бюджетних програм, які затверджені їхніми паспортами.

Головну роль у фінансово-господарській діяльності має його обліково-аналітичне

забезпечення, котре є запорукою ефективного управління і функціонування суб'єктів галузі освіти та високої якості послуг, які вони надають. Інакше кажучи, розвиток облікової та аналітичної функції управління в умовах ринкових перетворень набуває особливої актуальності. Адже саме відсутність інтегрованої системи обліково-аналітичного забезпечення позначається на якості прийняття рішень в управлінні фінансовими ресурсами, дефіцитність яких з року в рік зростає [2].

Використання результативних показників для оцінки видатків Державного бюджету, які спрямовуються на фінансове забезпечення діяльності має важливе значення для планування бюджетних програм, оскільки дозволяє чітко показувати віддачу від використаних бюджетних коштів та економічність (співвідношення результатів та витрат); підтвердити необхідність цих програм та їх дійсну відповідність поставленій меті, а також дає можливість порівнювати успішність виконання аналогічних програм різними ГРБК і оцінювати динаміку їх здійснення, що, зрештою, дозволить відбирати найбільш ефективні бюджетні програми при розподілі обмежених бюджетних ресурсів.

Узагальнюючи все вищезазначене, доцільно зауважити, що використанню програмно-цільового методу при формуванні бюджетів освітніх закладів властиві такі недоліки, як: невідповідність формату існуючих державних цільових програм форматів, розробленому за програмно-цільовою методикою (неточності в переліку послуг, які надаються); недостатність інформації про видатки на фінансове забезпечення діяльності конкретних навчальних закладів; значна трудомісткість складання та оцінки ефективності виконання програм. Проте, незважаючи на визначені проблемні питання використання програмно-цільового методу при складанні бюджетів є необхідним, оскільки дозволяє вийти за межі традиційної системи бюджетного фінансового забезпечення за статтями витрат та організувати діяльність навчального закладу з метою забезпечення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Виходячи із проаналізованого матеріалу, значної уваги заслуговує необхідність подальшого розвитку обліку та аналізу діяльності закладів освіти з метою забезпечення їхньої фінансової стійкості.

Список використаних джерел

1. Бенько І.Д. Організація обліку, аналізу та контролю розрахунків бюджетних установ / І.Д.Бенько // Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль. Науковий журнал. – Вип. 24.– Тернопіль: ТНЕУ, 2011. – С.24-34.
2. Бенько І.Д. Організації обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ / І.Д.Бенько // Всеукраїнський науково-виробничий журнал „Інноваційна економіка” – Вип. 9. – Тернопіль: Тернопільський інститут АПВ НААН. – 2012. – С.272-277.
3. Бенько І.Д. Організація обліку фінансово забезпечення закладів освіти / І.Д.Бенько, С.В. Сисюк // Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип.11. Ч.4. – Херсон: ХДУ. – 2015. – С.147-150.
4. Бенько І.Д. Методика обліку освітніх послуг у вищих навчальних закладах / І.Д.Бенько // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні. 10-11 жовтня 2014 р. – Тернопіль: ТАЙП, 2014. – С.140-142.
5. Бенько І.Д. Проблемні аспекти організації обліку в установах освіти / І.Д.Бенько // Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип. 24. – Херсон: ХДУ. – 2017. – С.114-117.
6. Бенько І.Д. Особливості діяльності установ державного сектору економіки та їх вплив на організацію обліку / І.Д.Бенько // Облік, оподаткування і контроль : теорія та методологія [Електронний ресурс] : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.[м. Тернопіль, 30